

Da li su potrebna suđenja za ratne zloč

Zivim u državi u kojoj svako nekome sudi. Sude prijatelji jedni o drugima, sudi se o komšijama, o potpunim neznancima. U Bosni i Hercegovini svaki čovjek u sebi nosi tu osobinu koja ga tjera da nekoga osudi makar i za najbezazleniju stvar. Tražimo krivce u drugima, svađamo se i prepiremo, pogotovo oko gluposti. Ali kada na red dođu velike stvari, sve to nekako nestane, ljudi izgube stav, postane im svejedno. Ratni zločini koji su se desili u ovoj državi trebaju da budu osnovni predmet osude društva, a pokušavaju da se zaborave.

Često se u narodu kaže da treba zaboraviti ali ne i oprostiti, ali zašto zaboravljati da je neko sebi dao za pravo da ubije nedužne ljude?! Rat koji se desio u Bosni i Hercegovini nije trajao četiri godine, on traje i danas. Posljedice tog pokušaja da se uništi jedan narod osjećam i ja danas, osamnaestogodišnja djevojka, koja živi u poslijeratnom Sarajevu. Gledam svakodnevno na dnevniku kako ljudi pričaju o pomirenju, o međusobnoj saradnji, ali znam da to nije moguće sve dok oni koji su odgovorni za svoja nedjela slobodno šetkaju, ili godinama čekaju na osudu, pa na kraju budu osuđeni kaznama u trajanju od par godina. Niko neće shvatiti težinu onoga što se desilo u periodu od 1992-1995. ako se zločini ne osude najstrožijim kaznama.

Ne trebamo više da se grupišemo na ove ili one, nego trebamo jednom u životu da budemo ljudi, oni poštene i priznamo da za ovo stanje krivci

trebaju da odgovaraju. Rat je donio mnogo zla, ali stanje koje je danas prisutno mogu opisati kao nepovjerenje. Građani, barem oni koji shvataju šta se desilo, su izgubili povjerenje u svoju državu, u institucije, jer nisu sposobne da urade jedinu pravilu stvar, istjeraju pravdu na vidjelo. Zbog toga moju drugovi odlaze iz zemlje, ne žele da žive u ovoj državi, da se školuju u njoj, da joj daju sebe. Ovaj rat nam je odnio mnogo života, ali nam je oteo i mladost i duh. Ljudi nemaju volje da se bore,

● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

“Niko neće shvatiti težinu onoga što se desilo u periodu od 1992.-1995. ako se zločini ne osude najstrožijim kaznama”

● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

jer se rijetko ko bori da riješi stanje netrpeljivosti već dvadeset godina. Ja to shvatam, a ja sam još dijete, kako onda to ne shvata onaj moj komšija, koji će dok je živ tvrditi da genocida nije bilo. Pa ne bi ni on tvrdio kada bi se ti neljudi osudili na stotinu godina, kada bi se i Mujo i Ratko i Pero potrudili da sve dokaze što imaju predaju nadležnim institucijama, kada bi se svi osjećali odgovornim i obaveznim da kažu ono što znaju da se desilo. Ne

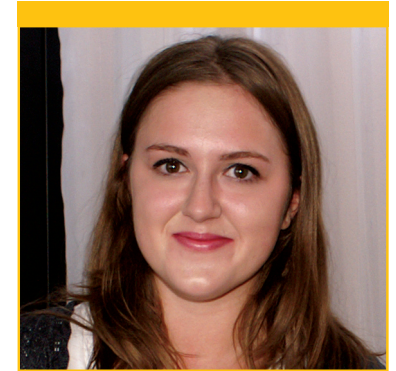
ine počinjene tokom oružanog sukoba?

možemo napraviti novi i bolji korak ka budućnosti dok se iz svakog djela ove napaćene države ne čuje osuda i to glasno i jasno.

Ja osuđujem na svakom koraku, kad god mi se ukaže prilika ja je iskoristim da kažem šta i kako trebaju ljudi da se postave, pogotovo moja generacija. Mi puno toga ne znamo jer nismo hvala Bogu bili živi dok se ovdje klalo i ubijalo, ali znamo kako je sada, osjetimo energiju koja sada kruži između nas i ne treba da je ignorišemo pogotovo ako znamo njen uzrok. Ako svi progovorimo istinu, male su šanse da to neće neko negdje čuti. Najgore je da čutimo i klimamo glavom dok nam tamo neko na vrhu govori kako je sve u redu. Imam nekad osjećaj da nam se ljudi sa strane smiju, da izgledamo veoma nesposobni da riješimo sopstvenu situaciju. Ne znam nekada da li smo mi, Bosanci i Hercegovci, još na razini onih primitivnih zajednica koje ne mogu da se sporazumiju i shvate, mada učim u školi da svi pričamo istim jezikom. Imamo državu sa nepresušnim prirodnim bogatstvima, sa prelijepim ljudima, najboljom hranom, najsmješnijim vicevima, najemotivnijim pjesmama, ali nemamo želju da sebi pomognemo. Ja mislim da nemamo još puno vremena, ovo će brzo da preraste u jednu opštu agoniju i nezadovoljstvo. Svi imamo pristup najrazličitijim informacijama, pa tako znamo da narodima na ovim prostorima treba jako malo za uspjeh ali isto tako u sekundi može da izbije novi sukob. Što više čekamo to smo bliži novim nemirima, a sigurna sam da to više niko neće da

trpi. Činjenica je da je rat bio, da je puno toga promijenio, ali mi smo i dalje ovdje, i dalje u Bosni i Hercegovini živi raznolikost i tako treba da bude zauvijek. Hajmo se još svi samo malo potruditi da ne osuđujemo ljubav, unikatnost, život, osmijeh, nego da osudimo rat i zatvorimo ga u ćeliju i budemo ponosni jedni na druge što smo to zajedno uspjeli.

Ne znam koliko vremena još treba da prođe, koliko stotina godina da svi shvate da će im pasti teret sa srca kada priznaju da se jeste ubijalo i to sa jasnom namjerom. Ne znam ko treba da dođe i da se prodere i naredi da se prestanemo baviti nebitnim stvarima i osiguramo sebi lakši život. Onda shvatim da nema tog stranca koji nama može išta dokazati dok mi sami sebi ne dokažemo. Svi su nastavili sa svojim životima poslije rata, neki sa ožiljcima, drugi ubjeđeni da su uspjeli razoriti državu. Tačno je da smo na klimavim nogama ali imamo još snage i možemo preživjeti. Rađat će se nove i nove generacije koje mogu oživiti nešto što se već otpisalo, ali to se može jedino istinom. Zato svaki pojedinačni zločin treba da bude osuđen da bi krenuli dalje.

Sabina Poplata,
autorka trećenagrađenog eseja,
IV razred, Druga gimnazija, Sarajevo

